

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра статистики, обліку та аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

“ _____ ” _____ 2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Статистичне забезпечення управління бізнес-процесами

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти

«Магістр»(другий)

галузь знань

05 «Соціально-поведінкові науки»

(шифр і назва)

спеціальність

051»Економіка»

(шифр і назва)

освітня програма

«Бізнес-аналітика та міжнародна статистика»

(шифр і назва)

спеціалізація _____

(шифр і назва)

вид дисципліни

обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

факультет

економічний

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)

“22” червня 2018 року, протокол № 7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)
Кущенко Олена Іванівна, к.е.н., доцент кафедри статистики, обліку та аудиту

Програму схвалено на засіданні кафедри статистики, обліку та аудиту

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Завідувач кафедри статистики, обліку та аудиту

_____ (підпис)

В.М. Соколев
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією

економічного

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

_____ (підпис)

В.А. Євтушенко
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “ Статистичне забезпечення управління бізнес-процесами ” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

Магістр
(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напрямку) 051 «Економіка»

спеціалізації _____

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Мета** викладання навчальної дисципліни є надання знань зі статистичної методології, доповненої різноманітними прикладами з використанням електронних таблиць Excel для їх виконання, яка ілюструє бізнес-аналітику як ефективний інструмент для прийняття обґрунтованих рішень та моніторингу діяльності бізнес-процесів.

1.2. Основні **завдання** вивчення дисципліни є висвітлення особливостей застосування методів статистики у вивченні економіки та її бізнес-процесів; розглядання статистичних підходів до розуміння різних типів даних у бізнесі, методів їх перетворення та аналізу для прийняття рішень; надання рецептурного плану вдосконалення управління на основі методології статистичного дослідження; визначення напрямів і методів статистичного аналізу бізнес-процесів; розроблення управлінських рішень за допомогою бізнес – профайлінгу даних.

1.3. Кількість кредитів 5

1.4. Загальна кількість годин 58/13(150)

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
5-й	-й
Семестр	
9-й	-й
Лекції	
24 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
102 год.	146 год.
Індивідуальні завдання (заняття)	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання:

Знати: основні завдання, які вирішуються на базі статистичного аналізу, принципи і методи побудови та використання статистичних моделей щодо пропорційності розвитку, його збалансованості, ефективності, тенденцій розвитку під впливом окремих чинників, економічної привабливості, ризику діяльності тощо.

Вміти: економічно інтерпретувати результати статистичних досліджень та вміти використовувати їх для обґрунтування управлінських рішень.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретико-методологічні засади статистичного забезпечення управління бізнес-процесами (СЗУбП)

Тема 1. Статистика в системі управління соціально-економічним розвитком

Зміст Управління можна визначити як систематичний вплив на певний об'єкт або на його підрозділи для забезпечення життєдіяльності та досягнення кінцевої мети(результату). Такі об'єкти називають керованими, а сукупність дій, спрямованих на підтримку або поліпшення їх функціонування відповідно до поставлених цілей, - управлінням. В темі розглядаються: об'єкти управління; короткий зміст програм кількох напрямів економічного розвитку. Відповідна підготовка має дати майбутнім фахівцям можливість плідно й ефективно працювати в галузі державного науково-дослідних і фінансово-кредитних установах, вищих навчальних закладах, у сфері бізнесу.

Тема 2. Зміст та основні характеристики СЗУбП

Зміст Схарактеризована сутність СЗУбП. Яким чином системний підхід формує методологічну основу СЗУбП? Висвітлені принципи диференціації СЗУбП відповідно до функцій управління. Схарактеризовано статистичне забезпечення основних функцій управління- планування, організації та контролю. Дано основні складові формування СЗУбП, а також зв'язок СЗУбП з іншими науками.

Тема 3. Інформаційне забезпечення та система показників СЗУбП

Зміст Передумови формування інформаційного забезпечення. Статистичне спостереження. Типізація структурних елементів СЗУбП. Вибірковий метод спостереження. Особливості формування інформаційної бази статистики в Україні.

Передумови формування системи статистичних показників. Класифікація статистичних показників.

Розділ 2. Методичне забезпечення статистичного обґрунтування управлінських рішень

Тема 4. Принципи побудови методичного забезпечення

Зміст Аналіз пропорційності розвитку соціально-економічних явищ. Балансовий метод статистичного вивчення взаємозв'язків елементів суспільного відтворення. Аналіз зміни соціально-економічних явищ у часі. Аналіз взаємозв'язків соціально-економічних явищ. Аналіз функціональних взаємозв'язків складних соціально-економічних явищ.

Тема 5. Статистичні методи оцінювання та мінімізація економічних ризиків у різних функціональних сферах бізнесу

Зміст Сутність і класифікація економічних ризиків. Основні підходи до їх оцінювання у бізнесі. Абсолютні та відносні показники оцінки економічних ризиків у бізнесі. Оцінювання ризиків за допомогою статистичних ігор у різних функціональних бізнес-процесах. Головні засоби мінімізації економічних ризиків у процесі обґрунтування управлінських рішень. Висвітлені заходи по мінімізації ризику на прикладі банківської діяльності.

Тема 6. Методичні засади оцінювання конкурентоспроможності країни як результат функціонування бізнес-процесів

Зміст Конкурентоспроможність: поняття, рівні, фактори, умови, правила. Система статистичних показників для оцінювання конкурентоспроможності національної економіки. Методичні засади утворення інтегрального показника оцінки функціонування бізнес-процесів та інтерпретація результатів.

Розділ 3. Розробка, контроль якості та оцінювання управлінських рішень за результатами статистичного аналізу у бізнесі

Тема 7. Контрольні карти у статистичному управлінні якістю у бізнесі

Зміст Поняття статистичного управління якістю бізнес-процесів. Контрольної карти. Загальна модель побудови контрольної карти. Класифікація контрольних карт. Методика побудови контрольних карт для середньої та розмаху варіації

Тема 8. Зміст та напрями розроблення управлінських рішень за результатами статистичного аналізу бізнес-процесів

Зміст Програми СЗУбП соціально-економічним розвитком (блок-схема):

- СЗУбП на виробництві;
- СЗУбП у грошово-кредитному секторі економіки;
- СЗУбП у грошовому обігу;
- СЗУбП на ринку цінних паперів;
- СЗУбП економічно активного населення.

Тема 9. Статистичне оцінювання ефективності бізнес-процесів

Зміст Поняття ефективності та реінжинірингу бізнес-процесів. Підходи до побудови систем показників ефективності бізнес-процесів. Методи згортки показників ефективності бізнес-процесу в інтегральний показник. Методика оцінювання ефективності основних бізнес-процесів виробничих підприємств та вибору виду їх реінжинірингу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	ла б.	інд .	с. р.	л		п	ла б.	інд .	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретико-методологічні засади статистичного забезпечення управління бізнес-процесами (СЗУбП)												
Тема 1.2. Статистика в системі управління соціально-економічним розвитком	13	1	1			11	16,2	0,2				16
Тема 2. Зміст та основні характеристики СЗУбП	15	2	2			11	16,3	0,3				16
Тема 3. Інформаційне забезпечення та система показників СЗУбП	19	4	3			12	16,5	0,5				16
Разом за розділом 1	47	7	6			34	49,0	1,0				48
Розділ 2. Методичне забезпечення статистичного обґрунтування управлінських рішень												
Тема 4. Принципи побудови методичного забезпечення.	14	1	2			11	16,2	0,2				16
Тема 5. Статистичні методи оцінювання та мінімізація економічних ризиків у різних функціональних сферах бізнесу.	19	4	4			11	16,6	0,6				16
Тема 6. Методичні засади оцінювання конкурентоспроможності країни як результат функціонування бізнес-процесів	20	4	4			12	17,7	0,7				17
Разом за розділом 2	53	9	10			34	50,5	1,5				49
Розділ 3. Розробка, контроль якості та оцінювання управлінських рішень за результатами статистичного аналізу у бізнесі												
Тема 7.8. Контрольні карти у статистичному управлінні якістю у бізнесі.	17	3	3			11	16,5	0,5				16
Зміст та напрями розроблення управлінських рішень за результатами	15	2	2			11	16,5	0,5				16

статистичного аналізу бізнес-процесів.												
Тема 9. Статистичне оцінювання ефективності бізнес- процесів	18	3	3			12	17,5	0,5				17
Разом за розділом 3	50	8	8			34	50,5	1,5				49
Усього годин	150	24	24			102	150,0	4,0				146

АБО

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усь го	у тому числі				
		л	п	л а б.	і н д.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретико-методологічні засади статистичного забезпечення управління бізнес-процесами (СЗУБП)												
Разом за розділом 1	47	7	6			34	49	1,0				48
Розділ 2. Методичне забезпечення статистичного обґрунтування управлінських рішень												
Разом за розділом 2	53	9	10			34	50,5	1,5				49
Розділ 3. Розробка, контроль якості та оцінювання управлінських рішень за результатами статистичного аналізу у бізнесі												
Разом за розділом 3	50	8	8			34	50,5	1,5				49
Усього годин	150	24	24			102	150	4,0				146

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретико-методологічні засади статистичного забезпечення управління (СЗУБП)	1
2	Інформаційне забезпечення та система показників СЗУБП	2
3	Статистичні методи оцінювання та мінімізація економічних ризиків у різних функціональних сферах бізнесу.	3
4	Методичні засади оцінювання конкурентоспроможності країни як результат функціонування бізнес-процесів	3
5	Контрольні карти у статистичному управлінні якістю у бізнесі.	4
6	Методичне забезпечення статистичного обґрунтування управлінських рішень та розробка управлінських рішень за результатами статистичного аналізу	4
7	Статистичне оцінювання ефективності бізнес-процесів	2
8	Ситуаційна статистика для прийняття управлінських рішень	3
9	Науково-практична конференція за результатами індивідуальних науково-дослідних, розрахунково-аналітичних завдань з використанням мультимедійного проектора	2
	Разом	24

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин(д/з)
1	Перевірка теоретичних знань: статистика в системі управління соціально-економічним розвитком	20/29
2	Перевірка контрольних завдань: особливості формування інформаційної бази статистики в Україні	20/29
3	Перевірка виконання індивідуальних практичних завдань: методологічні основи комплексного економіко-статистичного аналізу бізнес-процесів	20/29
4	Підсумки тестування: статистична оцінка ризику економічної діяльності	20/29
5	Захист завдань у вигляді презентації: Індивідуальне науково-дослідне, розрахунково-аналітичне завдання з розробкою презентації	22/30
	Разом	102/146

6. Індивідуальні завдання

Використання статистичних методів дає можливість перевести багато проблем управління в площину точного кількісного відображення з якісним змістом, на основі реального інформаційного забезпечення розрахунків відповідно до потреб користувачів.

Відповідне програмне забезпечення прискорює та вдосконалює оброблення інформації, значно розширюючи коло завдань, які у процесі управління бізнес-процесами можна вирішити за допомогою статистичних методів.

Це гарантує творчий підхід до виконання конкретних завдань управління бізнес-процесами, пошук нових способів підвищення якості та обґрунтованості управлінських рішень, розроблення заходів щодо зростання ефективності в усіх сферах бізнес діяльності.

Для успішного виконання індивідуального завдання студентам спеціалістам треба відповісти для себе на такі питання:

1. У чому полягає зміст технологій обґрунтування управлінських рішень за результатами статистичного аналізу бізнес-процесів?
2. Які статистичні методи використовуються для обґрунтування управлінських рішень?
3. Висвітліть основні напрями розроблення управлінських рішень щодо соціально-економічної структури політики у взаємозв'язку з результатами статистичних досліджень бізнес-процесів.
4. Висвітліть основні напрями розроблення управлінських рішень щодо доходів і втрат населення у взаємозв'язку з результатами статистичних досліджень.
5. Висвітліть основний зміст СЗУБП підприємництвом.
6. У чому полягає сутність СЗУБП виробництвом?
7. Схарактеризуйте склад і завдання підприємств не фінансового сектору.
8. Які статистичні методи використовуються у процесі аналізу діяльності бізнес-процесів не фінансового сектору?
9. Дайте перелік основних статистичних показників зайнятості населення.
10. За якими основними напрямками здійснюється розроблення управлінських рішень за результатами статистичного аналізу зайнятості?

Відповідь на ці питання допоможе в практичному використанні статистичних методів і моделей та має полегшити аналіз умов, в яких приймаються управлінські рішення щодо конкретних розрахунково-аналітичних задач.

Виконані дослідження слід презентувати для перегляду за допомогою мультимедійного проектору на кафедрі статистики, обліку та аудиту ХНУ імені В.Н. Каразіна.

7. Методи контролю

Основними завданнями контролю знань з дисципліни «Статистичне забезпечення управління бізнес-процесами» є оцінювання засвоєння ними теоретичних знань і навичок, набутих під час навчання. При цьому, контрольні заходи мають:

- стимулювати систематичну самостійну роботу над навчальним матеріалом;
- забезпечити закріплення та реалізацію набутих теоретичних знань при виконанні практичних завдань;
- прищепити навички відповідального ставлення до своїх обов'язків, самостійного цілеспрямованого пошуку потрібної інформації;
- згідно з навчальним планом з дисципліни «Статистичне забезпечення управління бізнес-процесами» передбачена форма підсумкового контролю – екзамен. Оцінювання знань здійснюється за 100-бальною шкалою.

8. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену або залікової роботи

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом	Екзамен (залікова робота)	Сума
Розділ 1		Розділ 2.3						
T1. 2	T 3.	T4.5 .6	T7. 8.9	-				
10	10	10	10	-	20	60	40	100

T1, T2 ...T9 – теми розділів.

T1. Статистика в системі управління соціально-економічним розвитком.

T2. Зміст та основні характеристики СЗУБП.

T3. Інформаційне забезпечення та система показників СЗУБП.

T4. Принципи побудови методичного забезпечення.

T5. Статистичні методи оцінювання та мінімізація економічних ризиків у різних функціональних сферах бізнесу.

T6. Методичні засади оцінювання конкурентоспроможності країни як результат функціонування бізнес-процесів

T7. Контрольні карти у статистичному управлінні якістю у бізнесі.

T8. Зміст та напрями розроблення управлінських рішень за результатами статистичного аналізу бізнес-процесів.

T9. Статистичне оцінювання ефективності бізнес-процесів

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Закон України від 17.09.1992 № 2614- XII «Про державну статистику». 2018 Державна фіскальна служба України. Весь контент доступний. URL: sfs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo.../zakoni.../53676.html
2. Бізнес-статистика: навч. посібник/С.О.Матковський, О.С.Гринькевич, М.Л.Вдовин, О.М.Вільчинська, О.Р.Марець, О.З.Сорочак. К.: Алерта, 2016. 280 с.
3. Ерина А.М., Пальян З.О. Теория статистики: Практикум. 6 - е изд., испр. и доп. К.: Знання, 2008. 267 с. (Высшее образование XXI века).
4. Єрина А. М. Статистика : підручник. К. : Знання, 2009. 484 с.
5. Ковалевский Г.В., Колесник Т.М., Тихонова Г.Б. Практикум та тренінг зі статистики: навч. посібник/ за ред. Г.В. Ковалевського. Харк. Нац.. акад.. міськ. госп-ва. Х.: ХНАМГ, 2012. 156 с.
6. Ковалевський Г.В. Статистика: ученик. Х.: ХНАГХ, 2012. 445 с. Kovalevskiy G.V. Statistics: text-book. Kharkov National Academy of Municipal Economy. Kharkov: KHNAME, 2012. 445 pp.
7. Кущенко О.І. Статистика ринку товарів: навчально-методичний посібник українською, російською та англійською мовами. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. 92 с. (+CD).
8. Кущенко О.І. Митна статистика (Розділ 16), Статистика туризму (Розділ 17): Економічна статистика: навчальний посібник/ за ред. В.М. Соболева. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. С.344 – 377.
9. Кущенко О.І. Статистика туризму: навчально-методичний посібник. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. 79 с.
10. Маркетинг: Учебник и практикум: учебник для бакалавров/под ред. Л.А. Данченко. М.: Издательство Юрайт, 2014. 486 с. (Серия: Бакалавр. Базовый курс).
11. Методология статистического исследования социально-экономических процессов= Methodology for Statistical Research of Socioeconomic Processes: науч. издание /под ред В,Г. Минашкина. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. 387 с.
12. Моторин Р.М., Чеботовський Е.В. Статистика для економістів: навч. посіб. К.: Знання, 2009. 430 с. = компакт-диск.
13. Статистичне забезпечення управління економікою: прикладна статистика: Навч. посібник / А.В. Головач, В.Б. Захожай, Н.А. Головач. К.: КНЕУ, 2005. 333 с.
14. Эверитт Б.С. Большой словарь по статистике (науч.ред.перевода И.И.Елисеева. 3-е издание). Москва: Проспект, 2012. 736 с. B.S.Everitt. The Cambridge Dictionary of Statistics. Ed. 3.
15. Економічна статистика: навчальний посібник/В.М.Соболев, Т.Г.Чала, О.С.Корепанов та ін.; за ред. В.М.Соболева. Х.: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2017. 388 с.

Допоміжна література

1. Кущенко О.І. Історія статистичної думки: навчально-методичний посібник (До 210-й річниці Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна). Х.:ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 88с.+ компакт-диск(Українською, російською та англійською мовами).
2. Кущенко Е.И. Типовые тестовые задания по теории статистики (обновленная электронная версия). DOI. Харьков: ХНУ, 2018. 20 с.
3. Кущенко Е.И. Методико-практический путеводитель по темам курсу «Статистика» для студентов экономического факультета (обновленная электронная версия). DOI. Харьков: ХНУ, 2018. 64 с.
4. Кущенко Е.И. Методическая разработка. Статистическое обеспечение управления (для студентов 2-5 курсов, спец. эконом. стат.): (обновленная электронная версия). DOI. Х.: ХНУ, 2018. 23 с.
5. Кущенко Е.И. Статистика: Учебно-методическое пособие. Харьков: ХНУ, 2004. 74 с.
6. Кущенко Е.И., Пономарева Т.В. Социально-экономическая статистика: Учебно-метод. пособие. Харьков: ХНУ, 2010. 67 с.
7. Кущенко О.І., Мамонтова О.Г. Статистична оцінка залученості української економіки у світові господарські зв'язки. *Вісник ХНУ імені В.Н.Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2014. № 1144. С. 36 – 40 (Випуск 3).
8. Кущенко Е.И., Мамонтова Е.Г. Особенности статистической методологии международных сопоставлений на макроуровне. *Социальная экономика: научный журнал*. 2014. №3-4. С.87-93.
9. Kushchenko O. Methodological principles in statistic study of tourist market. *Вісник ХНУ імені В.Н.Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2014. №1144. С.171 – 174 (Випуск 3).
10. Kushchenko O. I. Statistical methodology of international comparisons of the European Union countries. *«Молодий вчений»: науковий журнал*. Херсон: ТОВ Видавничий дім «Гальветика», 2016. № 7 (34) липень. С. 70 – 73.
11. Кущенко О.І. Статистична оцінка зовнішнього ринку України. *National Economic Reform: experience of Poland and prospects for Ukraine. Collective monograph*. Vol. 2. “Izdevnieciba “Baltija Publishing”, 2016. С.416-434.
12. Кущенко Е.И. Социально-исторический аспект развития бизнес-образования на кафедре статистики ХНУ шимени В.Н. Каразіна. *International Scientific Conference Anti-Crisis Management: State, Region, Enterprise: Conference Proceedings, Part III, November 17th, 2017. Le Mans, France: Baltija Publishing*. Pp. 161-163.
13. Kushchenko O.I. Methodological analysis of international and national tourism by means of generalizing statistical indicators. *«Young Scientist»: :науковий журнал*. Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2018. № 1 (53) January. С. 508-513.
14. Kushchenko O.I., Mamontova O.G. Historical intercommunication of statistical science and practice (Історичний взаємозв'язок статистичної науки і практики). *Модернізація економіки країни в контексті соціальних викликів: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 1 вересня 2018 року) / ГО «Львівська економічна фундація»*. Львів: ЛЕФ, 2018. С. 8-11.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Статистична інформація. Державна служба статистики України; за ред. О.Г.Осауленко /. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Статистична інформація. Веб-сайт статистики ООН. URL: <http://www.unisystem.org>
3. Статистична інформація. Веб-сайт Евростата ЕС. URL: <http://www.europa.eu.int/comm/eurostat>

4. UN WTO World Tourism Barometer. Веб-сайт статистики ВТО. URL: <http://www.unwto.org/facts/eng/barometer.htm>
5. International Recommendations for Tourism Statistics 2008. United Nations, 2010. URL: http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesM/seriesm_83revle.pdf.
6. System of National Accounts, 2008 (2008 SNA)/European Communities, International Monetary Fund, Organisation for Economic Cooperation and Development, United Nations and World Bank, 2009. – Chapter 29-F.1. Tourism satellite accounts.- P. 531-534. URL: <http://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/docs/SNA2008.pdf>.
7. Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework 2008 URL: <http://www.oecd.org/cfe/tourism/2008%20-%20Tourism%20Satellite%20Recommended%20Methodological%20Framework%20REV.pdf>.
8. Kushchenko O.I. Sources of development business of education Ukraine(Витоки розвитку бізнес освіти в Україні)//Східна Європа: економіка,бізнес та управління:Електронне наукове фахове видання. Випуск 4(15) 2018. URL: www.easterneurope-ebm.in.ua/15-2018-ukr. С.16-20.